

Notiser

Trägen vinner!

Ibland kan jag tycka att jag har lite svårt att motivera mig att komma ut och skåda i ett relativt fågelfattigt Sverige vintertid. Speciellt de gråmulna dagarna med snålblåst och en temperatur runt nollan. Då kan jag behöva en extra sporre och ett tydligt mål med dagen som gör att jag kommer iväg. Det kan vara tanken på en hökuggla i precis det där trädet jag sett ut att den borde sitta i, tallbitar som mumsar rönnbär bakom den där förskolan, en vattenrall i diket bakom mataffären. Drömmar kallar en del det för, jag kallar det för drivkraft.

Redan när jag började fågelskåda på Ekerö vintern 2004–2005 var det en viss plats som snabbt fick min uppmärksamhet. Det var ett dike som löpte ifrån Ekerövägen hela vägen bort till Ekebyhovsbacken där det mynnade ut i Mälaren. Till min glädje upptäckte jag att det även vid kallgrader var öppet vatten i delar av diket (som kommer från en värmepump i Väsbymrådet som utnyttjar postglacialt havsvatten) och vid utloppet dit mitt fokus snart flyttades. Här blir diket lite bredare och inte lika igenvuxet som i övriga delar och det går även lite grenar kors och tvärs över vattnet. Även om jag vid det tillfället 2004 aldrig sett någon så kände jag direkt att här måste det finnas en kungsfiskare vintertid när övrigt vatten frusit. Från den dagen blev det alltid minst ett stopp vid dikesmyningen under mina skådarundor på Mälärörna vintertid.

Åren gick och antalet sammanlagda besök blev fler och fler, men ingen kungsfiskare. Jag gick dock inte helt lottlös, en vinter uppehöll sig en strömstare i diket och en annan stötte jag en dvärgbeckasin. Ofta stod en gråhäger och fiskade i mynningen och ibland jag fick sällskap av stjärtemesar som oblygt omringade mig.

Kungsfiskaren vid Ekebyhovsbacken.

Men så kom det en väldigt speciell dag. Det var en söndag i januari och jag hade varit ute på Munsö och tagit en runda i jakt på något spännande. Jag hade upplevt det som en relativt fågelfattig dag då jag min vana trogen tog vägen förbi dikesmyningen på väg hem. Väl framme började jag noggrant spana av området kring mynningen och såklart satt det ingen kungsfiskare på den gren jag bestämt att den skulle sitta på. Jag blev snart distraherad av en flock siskor som födosökte i träden och började spana på dem, det kunde ju finnas en snösiska med. Efter några minuters letande kunde jag dock konstatera att det inte gjorde det. Jag slängde en sista blick mot mynningen innan jag begav mig hemåt.

Tomt igen tänkte jag och vände mig om för att gå mot bilen. Men då i ögonvrån upptäcker jag hur något flyger förbi mynningen i riktning mot Gällstaö. Vänta nu, det där var ju en kungsfiskare! Jag blev som paralyserad i några sekunder innan jag kom till sans och började diskutera med mig själv en stund. Kan det ha varit något annat, såg jag verkligen rätt? Mitt entydiga svar till mig själv

blev – ja, Linus, det var en kungsfiskare. Då kommer någon slags glädjedans till mig som jag inte kan beskriva och som jag hoppas att ingen annan såg... När jag dansat klart och lugnat mig något skickade jag iväg ett meddelande till andra skådare och två dagar senare hittades den igen och kunde sedan ses i mynningen i över en månad.

Även om lyckan var total så var det en viss tomhet som infann sig när jag sedan gick mot bilen. Om jag gör en grov räkning så har jag gjort mellan 150–200 besök vid mynningen under åren, besök som ibland varit hela syftet med dagen. Men nu var det ju klart, kungsfiskaren var där den skulle. Vad ska jag nu motivera mig med de gråmulna dagarna? Det tog någon vecka eller så innan jag hade nya vinterplaner. Vart och vad jag tänker hitta på för något behåller jag för mig själv, annars kommer det aldrig hända.

Så ge inte upp, en dag sitter den där fågeln på precis det där stället du tänkt dig!

Linus Brobacke

Förstörd häckplats för skäggdopping

I vassarna öster om Gällstaö har en koloni av skäggdoppingar funnits under flera år. Kolonin har bildats i en delvis vindskyddad kant av vassen mot Fiskarfjärden öster om ön. Jag tror inte kolonibildning är så vanligt i Mälaren. Vanligen häckar doppingarna ensamma eller några få par tillsammans.

Den 25 juni noterade jag en grupp med 45 simmande gamla skäggdoppingar som hade fått boområdet från tidigare år slättrat. De hade drabbats av några villaägares mani att bekämpa bladvass för att få ”bättre” sjöutsikt. Trots att villorna ligger högt över vassen, se bild, ville man till varje pris få bort den och hade röjt mitt under fåglarnas häckningsperiod.

Vassen står på kommunens vatten. Jag har redan tidigare år förklarat för kommunen att en doppingkoloni fanns på platsen och att det var olämpligt i att låta villaägarna röja i vassen. Men tjänstemännen agerar inte – ”vassröjning är väl bra, den finns för mycket vass”. Genom sin passivitet har de tillåtit slåttern.

Frågan är om det ens är lagligt att förstöra doppingarnas häckplats. Men en åklagare skulle nog inte ta upp frågan. Mindre brott beivras knappast i dagens samhälle.

Jan Sondell

Slättrad strand i juni 2016 på Gällstaö.